

# Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/204891,Oswiadczenie-Instytutu-Pamieci-Narodowej.html>  
27.02.2026, 16:56

## Oświadczenie Instytutu Pamięci Narodowej

Data publikacji 04.11.2024

**W nawiązaniu do raportu komisji ds. badania wpływów rosyjskich ogłoszonego przez gen. Jarosława Stróżyka, przewodniczącego komisji i szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego na konferencji prasowej 30 października br. oraz pojawiających się doniesień medialnych o nieprawidłowościach związanych z procedowaniem przenoszenia dokumentów niejawnych z tzw. zbioru zastrzeżonego jak również realizacją tzw. ustawy dezubekizacyjnej Instytut Pamięci Narodowej oświadcza, że wszelkie działania zostały podjęte zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.**

Tajny, wyodrębniony zbiór IPN, potocznie nazywany zbiorem zastrzeżonym, powstał z materiałów przekazanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu (wcześniej UOP), Straż Graniczną oraz Służbę Kontrwywiadu i Wywiadu Wojskowego (dawniej WSI). Służby specjalne kwalifikując dokumenty przeznaczone do zdeponowania w tym zbiorze miały się kierować wyłącznie treścią dokumentów istotnych z punktu widzenia bezpieczeństwa i interesów państwa. Trafiły do niego, przede wszystkim, materiały organów bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, wytworzone w latach ich ścisłej współpracy z organami represji Związku Sowieckiego.

Procedura wyłączania dokumentów z tajnego, wyodrębnionego zbioru rozpoczęła się w 2007 r., w związku z nowelizacją ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej a także wejściem w życie ustawy z 18 października 2006 r. *o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów*. W maju 2007 roku w tzw. zbiorze zastrzeżonym znajdowało się ok. 1800 metrów bieżących materiałów archiwalnych. Zbiór ten sukcesywnie zmniejszono. Na początku 2016 r. obejmował on 530 metrów bieżących dokumentów archiwalnych.

Podczas procesu odtajniania dokumentów okazywało się niejednokrotnie, że służby specjalne RP utajniały materiały nie zawierające informacji podlegających prawnej ochronie. Dla przykładu, wśród dokumentów znalazło się m.in. oświadczenie ujawnieniowe żołnierza Armii Krajowej z lat 40. XX w., a w wielu przypadkach były to kolejne egzemplarze materiałów znajdujących się już w zbiorze ogólnodostępnym. W zbiorze zastrzeżonym znajdowały się także akta sprawy dotyczące uprowadzenia i zabójstwa w 1957 r. Bohdana Piaseckiego, syna Bolesława Piaseckiego, szefa Stowarzyszenia PAX.

Na mocy nowelizacji ustawy o IPN z 2016 roku szefowie ABW i Agencji Wywiadu, minister koordynator służb specjalnych, szef MON i komendant główny Straży Granicznej zostali zobligowani do przeglądu materiałów znajdujących się w tajnym, wyodrębnionym zbiorze IPN oraz ponownej oceny zasadności ich utajnienia. Przegląd został zakończony w połowie czerwca 2017 roku. Materiały z których zdjęto klauzulę tajności włączono do zbioru ogólnodostępnego w Archiwum IPN, są umieszczone w internetowym inwentarzu, mogą z nich korzystać zarówno dziennikarze jak i naukowcy.

Jako niejawne pozostało ok. 5 metrów bieżących dokumentów archiwalnych. Są to dokumenty, których ujawnienie mogłoby zagrozić bezpieczeństwu państwa.

Należy podkreślić z całą stanowczością, że nieprawdziwe są doniesienia, jakoby dokumenty wyłączone ze zbioru zastrzeżonego IPN w jakikolwiek sposób naraziły interesy i bezpieczeństwo RP.

Wśród włączonych do ogólnodostępnego zbioru archiwalnego Instytutu materiałów są przede wszystkim akta osobowe byłych funkcjonariuszy komunistycznej *bezpieki* (zarówno wojskowej jak i cywilnej) a także akta tajnych współpracowników i spraw operacyjnych prowadzonych w kraju i za granicą, wymierzonych przeciwko środowiskom opozycji antykomunistycznej.

Proces likwidacji zbioru zastrzeżonego to spóźniona, lecz niezbędna dla jawności życia publicznego decyzja ważna w wymiarze praktycznym jak i symbolicznym.

Dzięki temu możliwa była sprawna realizacja tzw. ustawy *dezubekizacyjnej* uchwalonej w grudniu 2016 r., pozwalającej na obniżanie wysokich świadczeń emerytalnych byłym funkcjonariuszom komunistycznych organów bezpieczeństwa państwa. Warto dodać, że uchwalona wówczas ustawa stanowiła kontynuację procesu obniżania świadczeń emerytalnych wprowadzonego przez rząd PO-PSL w 2009 r.

Twierdzenia i insynuacje jakoby likwidacja tajnego, wyodrębnionego zbioru w zasobie Instytutu Pamięci Narodowej a także proces odbierania wysokich świadczeń emerytalnych byłym funkcjonariuszom komunistycznego reżimu, były działaniami godzącymi w nadrzędne interesy Państwa Polskiego jest nie tylko nadużyciem ale także przejawem skrajnej manipulacji.

dr Rafał Leśkiewicz  
Dyrektor  
Biura Rzecznika Prasowego

Rzecznik prasowy  
Instytutu Pamięci Narodowej